

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

KÖZLÖNYE.

Bizottsági felügyelet alatt szerkesztik:

TIMÁR KÁROLY és SZABÓ SÁMUEL.

Az előfizetési díjak
bérmentesen
a gazdasági egyesület titkári
hivatalához,
a lapot illető küldemények
a szerkesztőséghez
(Kálmanostorutca 57 sz.)
czimzendők.

MEGJELEN
minden hónap közepén
és végén
legalább 1 iven.

Előfizetési díj:
1870 egész évre:
Egyleti tagoknak 1 fr. —
Nem tagoknak . 2 „ —

Felügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kócsi Károly, Kodolányi Antal, Mina János, Nagy Ferencz, Szentgyörgyi József.

Új évtől kezdve **hirdetéseket is** közlünk; 3 hasábos garmond sor vagy ennek helye 5 új krajezár; ezen felül bélyegdíj külön 30 kr.

Sertéstenyésztés.

Örvendetes jelenségnek tekinthető, hogy néhány évtized óta a sertéstenyésztés óriási mérvben gyarapodik.

Ott, hol eddig a legvadabb kinézésű, hosszú orrú, hegyesfülü s több ily jeles tulajdonokkal ellátott sertést minden gond és a legcsekélyebb tenyésztési elvek mellőzésével szaporították, és úgyszólván csavargókkal őriztették, (megjegyzendő: Erdély nagy részén a disznópásztorságot a nép kifejezésével élve, a legalávalóbb hivatalnak tekintik) kezdik átlátni, hogy ily elhanyagolt nyájak a kereskedők igényeinek meg nem felelnek; szükséges, hogy rendes kondás-személyzetet fogadjanak nyájuk mellé, hogy szoros megválasztása, utóbb megmustrálása a kan és koczáknak az egész nyáj egyformaságára és egyöntetiségére okvetlen megkívánatik. Továbbá kezdik átlátni, hogy a sertések haszonnal teendő tenyésztéséhez épület, alkalmas legelő, általában anynyi mindenféle aprólékos tárgy, s főképp a sertés természetének tapasztalatból ismerése szükséges, és sajnosan tapasztalják, hogy ezek hiányában a nyáj, de leginkább a malacok elpusztulnak. Ezt megakadályozandó, mindenki iparkodik, úgynevezett tanult kondást fogadni, de minthogy Erdélyben nincs, vagy nagyon kevés van ilyen, kénytelenek messés nagyságu bérrel Magyarországról hozatni. *)

Mi kívánatik egy jó sertéstől? röviden szólva

*) Tanúságos lenne az új bérmenyiség közlése, a régivel összehasonlítva. Szerk.

legyen hizékony; vagyis azon sertés mondható legjobbnak, mely aránylag a legkevesebb eleséggel beéri, azon él és gyarapodik. Az ily tulajdonnal bíró sertés nem kényes, jó étvágygyal bír, egészséges és csak kivételes esetekben nevel beteges malacot.

Széles homlok, rövid vastag orr, rövid láb, hosszú gerincz, mély a, négyszeglet felé közeledő állás, göndör szőrrel benőtt test, lecsüngő, vastag, széles, szőrös fül — hizékony sertésnél rendesen megvan; természetesen a fent említett némely tulajdonok kissé nagyobb mértékben vannak az egyes állatokban, azonban rendes mustrálás által nyájunk anynyira egyformává lesz, hogy egymástól csak gyakorlott szem képes megkülönböztetni az egyes állatokat; csak ily nyáj állítható haszonnal hizlalóra.

A sertés nyári tartásához mindenesetre jó és lelkiismeretes kondás kívánatik, ki csordáját ne csak őrizze, hanem gondozza is. Őrzés alatt értem, hogy el ne lopják és el ne maradjon; gondozás alatt pedig, hogy váltakozva hajtson fűre, ugarra és tarlóra; napjában legalább 4-szer hajtson vízre; a meleg órákat kút mellett, árnyékban vagy valami posványban töltsse. A sertés természeténél fogva sok vizet kíván, szert vízben, sárban heverészni; tehát minden sertéstenyésztő iparkodjék, ha más alkalom nincs, legalább a kút közelében egy kis tavat ásni, hova meleg időben állatai beléfekve, megelégedetten rőfoghessenek.

Alig létezik állat, mely oly falánk volna és oly különböző táplálékot venne magához; megesszik mindenféle magvakat, dögöt, gyökeret, halat, pondrót, konyhai hulladékot, fűvet stb. Jó kondás sertéseit a gypeltetésre szoktatja úgy, hogy ne túrjon; részemről, ha sertésnyáját látok, mely legelőn járva, nem gypel, hanem túr, azt következtetem, hogy rossz kondása van.

Durva bánásmód, ostromozás, és kutyával való hajtás mindenestre szorosán megtiltandó.

A kocza nyáját, a malaczkok elválasztása után, mi téli fiaztatásnál rendszeren Mártius — Aprilisben történik, zsákból étetni nem szükséges; megél az a gyepen, ugaron, hol legkedvesebb eledele az úgynevezett porcsin (*polygonum aviculare*), melytől meg is hizhatik. Tarlón a szem, erdőben gyökér, vadgyümölcs, makk; posvány- és vízben hal, csiga, pondrók és hernyók a sertés által igen kedvelt tárgyak. Őszszel ha a tarlók fogyni kezdenek és a tengerit behordják, hetekig megélnék a tengeri földeken, répa és burgonya helyek bő élelmet szolgáltatnak, csak arra ügyeljünk, nehogy ezen gumó maradványokat fagyos állapotban élvezzék, mert ha nem is betegséget, de korai fiaztatásnál könnyen megvetélést idézhetnek elő.

Őszszel, mielőtt kant eresztünk, okvetetlen szükséges, az egész sertésnyáját szemügyre venni és szoros mustrát tartani felette. Hibás, kevéstejű és ennek folytán gyenge malacz-nevelő és egyéb rossz tulajdonsággal bíró koczákat és kant okvetetlen ki kell mustrálni; ha ezen eljárásban hanyagságot vagy kiméletességet tanusítunk, csak leendő nyájunkat rontjuk és hasznunkat kevesbitjük.

A kanok rendszeren 6 — 8 hétig szoktak a koczák között maradni; ez idő elég arra, hogy a bűgási kedv kétszer jöjjön minden koczára; ha azon túl a koczák között hagyatnak, a fiadzás hoszura nyúlik, s emiatt a malaczkok ápolása megnehezül, a betegeskedők csapatja szaporodik.

Szabályul felállítható, hogy ha a kocza hat hetes hasas, legyen bármily jó idő és bármily jó kijárása, zsákból kell élelmezni; különben 2 hónapos korában malaczeit elveti.

Nem hagyhatom említés nélkül a nyári időszak alatt gyakran előforduló veszélyes és többnyire halállal végződő sertés betegséget: a torokgyíkot. E betegségnek származásáról és gyógyításáról anynyi vélemény és gyógymód létezik és ajánlatik, hogy ivenk kellenének azok leírásához.

A torokgyík az anthrax betegségek közé sorolatik, tehát a lépfenének egy neme. A lépfene támadási oka még eddig ismeretlen s így gyógymódja is csak tapogatódzáson alapszik; mindenki azt hiszi, az ő gyógyszerere használ, de eddig specificum nem létezik; mindazáltal ne rettenjünk vissza, kísérsünk meg ezerfélét; hátha feltaláljuk a bölcsesség követét. Legtöbbek véleménye az, mit a tapasztalat is látszik némileg bizonyítani, hogy lássuk el sertésnyájunkat elegendő és frís vízzel s a torokgyík ritkábban forduland elő, vagy ha ki is üt e veszélyes betegség, kevesebb áldozattal

elégzik meg. E vélemény mindenestre figyelmet érdemel, annál inkább, mert a sertés természete négy-szer anynyi vizet kíván, mint más állatainké.

A sertések téli tartása is igen nagy gondot igényel. Legelső, hogy jó akolról, száraz és elégtágas fekhelyről gondoskodjunk; 1 négyszeg öln megtér 4 darab. Almozásra használjunk jól kicsévelt rozs-szalmát. A sertés falánk állat levén, ha a kalászokban szemet vél találni, mindég azt keresi, mely felett azután összevesznek, marakodnak, minek elvetélés a következménye. Téli élelmezésre sok mindenfélét használnak és ajánlanak: répát, burgonyát, csicsókát, olajpogácsát, stb. azonban az itt elősoroltak még a legnagyobb ügyelet mellett is gyakran elvetélést idéznek elő, vagy (a pogácsát kivéve) fiadzás után a tejet higitják, mi miatt ismét a malacz hull el hasmenésben.

Legjobbna bizonyult a tengeri; ezt a sertés mindég jóízűn ropogtatja; gyomra és bele emésztő tehetségét el nem rontja, elég szomjuságot gerjeszt; tehát ez tekinthető e legegészségesebb téli eledelnek.

Jöhet a gazda oly viszonyok közé, midőn sertéseit tengerivel nem tarthatja; ekkor adhat répát, burgonyát is, de megfőzve, mert főtt állapotban kevésbé veszélyesek; az ily eledel a gyomor és belek emésztő tehetségét némileg gyengíti. A makk igen jó sertéseinknek, csak az a baj, hogy kevesen rendelkeznek erdővel és bizonytalan termése gyakran lyukat üt a számító gazda költségvetésén.

Menynyivel éri meg egy felnőtt kocza naponta? reggel étetvén, 1 darabra elég 1 kupa szemes tengeri, mely menynyiséggel élhet anélkül, hogy el soványodnék, vagy a leendő ivadéokra káros befolyása lenne.

Mint emlitém, a sertést napjában csak reggel szükséges étetni, azután pedig — legyen bárminő rút, zimankós idő — a kondás hajtja ki, ha kap valamit, ha nem, de napközben ne tartsa soha az ólban. Fiadzás előtt 3—4 héttel, és a szoptatási idő alatt 3 hétig, félkupa tengerivel szaporítsuk élelmi adagját, de azért a kísétaltatástól el ne szoktassuk. A tengerit csóstól adjuk elejibe száraz helyen (5 véka csösből lesz 2 véka szem); a sertés jó és gyors fejtő, zsurmoló; megkímélhetjük vele a fejtési költséget. Sertéseinket szoktassuk arra, hogyha reggel az ólból kijönnek, ne kapják azonnal, vagy ne találják már a tengerit kiöntve, hanem hagyjuk őket legalább $\frac{1}{2}$ óráig szaladgálni; ez idő alatt ürülkeiket elhullatják és a jól ismert kondás körül csoportosulva, iszonyatos ordítással adják élüket tudtára. Eként elérjük azt, hogy az ólból mindég lassan, tolakodás és marakodás nélkül jönnek ki, ha pedig az élelmet kijövelekkor már kiöntve, készen találják, minden sertés iparkodik elől rohanni ki egy-

másra mászkálnak és az ajtóban úgy meg szorulnak, hogy gyakori elvetelés lesz a következménye.

A malaczhagyás a kondás legterheesebb teendője. Lássuk a kondás teendőit fiatatás előtt is. Minden koczáat névszerint ismernie kell; a bűgási időt pontosan feljegyzni, hogy tudja: mily rendben fognak koczái fiadzani.

A malacozási idő előtt az ólokat kitisztogatja, kijavítja, a gyengén álló deszkákat felszegeli, az ól körül, ha szükséges, árkot ás, nehogy a víz befolyjon; ezek végeztével beszalmáz, s fiadzás előtt 1 héttel a koczákat éjjelenként már a ketreczekbe zárja, hogy megszokjanak és a szalmát némileg megromcsolják. A fiadzás a koczánál meglehetősen könnyen történik, 2—3 óra múlva a pokla is elmegy, melyet azonnal el kell a ketreczből távolítani, nehogy megegye, s így rákapva a húsrá, saját malaczeit is felfalja. Egy kocza rendszeren 4—8-at fiadzik, azonban süldő kocza alatt 4—5-öt, öreg alatt legfeljebb hatot kell hagyni. Ha nyájunkban 3 % meddön marad és a lefiadzott koczákra egyenkint 5 malacz esik, igen meglehetünk elégedve.

A kondásnak, mint említém, minden koczáat névszerint kell ismerni és tudni, melyik ketreczben melyik kocza van és hányat fiadzott. Legjobb ha a 16 □ láb nagyságu ketreczek számozottak; fiadzáskor aztán a szám alá írja a kondás a kocza nevét, mely benne megmalacozott. Ha a naponta kijáró koczákat estefelé hazajönnek és a kondás nem tudja mindeniket a maga malaczához zárni: mi lesz a kicsinyekből? vagy ha a malaczok 4 hetes korukban már enni kezdenek és mind együtt az ugynevezett étetőben vannak; ha a kondás nem ismeri: hány és melyik malacz hányadik számú ketreczbe való, hogyan találja meg mindenik malacz a maga anyját? Ez a malacz-hagyás mestersége!..

Mihelyt a malaczok 3 hetesek, egyszerre 4—6 ketreczből ki kell naponta őket eresztetni, hogy ismerkedjenek meg a külső tárgyakkal és tanulják meg: hol s merre van fekhelyök?

A malacz szoptatási ideje alatt mindég egy és ugyanazon csecset szopja. Ha már most a koczáat malaczai közé eresztik és vagy egy idegen malacz van nála, ez a szokott és jól ismert csecset nem fogja találni, türelmetlen lesz és el kezd sivalkodni; erre a kondásnak jól kell figyelnie; a siró malaczt kivésvi s a keresést vele addig folytatja, mig anyját meg nem találja. Ehhez hosszas gyakorlat és türelem, az egyes állatok megismeréséhez pedig — mint mondani szokás — jó szem kell.

Hogy a ketreczeket tisztán kell tartani s he-

tenként legalább egyszer új szalmával ellátni: talán mondani is felesleges.

Három-négy hetes malacz már kezd enni. Legjobb, ha az étetőhely ki van deszkázva és két oldalán víznek való váluval ellátva, de úgy, hogy a vizet ki felé lehessen eresztetni. Árpával vagy rozsossal szoktatjuk az evésre, és pedig úgy, hogy a mint az étetőben vannak, a szemet a hátukra szórjuk, mint a vetésnél szokás; így sokkal nagyobb mohóságot, irigységet, vagy talán a friss szem miatti örömet mutatnak, s nagyobb-étvágygyal esznek, mintha előre vastagon elhintjük élelmöket. Mihelyt meglehetősen esznek, mi körülbelül 6 hetes korukban történik, adjunk nekik száraz szemes tengerit, a megáztatott tengeri nem jó, mert elváslalja fogukat és hamar reáúnnak.

Ez elválasztás 8—10 hetes korukban teendő, és pedig nem egyszerre, hanem lassanként felejtjük el velök a csecset. Elválasztás után külön csapatban járattjuk; rendszeren étetjük; friss ivóvizről gondoskodunk, és ha csak lehetséges, naponta egyszer megfürösztjük, vagyis keresztülhajtjuk valami vizen; eként oly fehérek lesznek, mint a patyolat, s a mi a fő dolog: a tisztaság mellett az egészség sem hiányozand.

Már fiatal korukban figyelemmel kísérjük és előre kiszemeljük a legszebbeket, melyek a nyáj kiegészítésére szükségesek; főképp ügyeljünk, hogy jó kanokat válasszunk s mindég hagyjunk többet, mint a mennyire valójában szükségünk lehet.

Az öreg kanok ápolása és gondozása alig különbözik a koczákétól; külön csapatban kell őket őrizni, rendszeren és jól élelmezni, hogy ha a bűgási idő következik, jó erőben legyenek; 1 kanra 6—10 koczáat számítanak. Öt—hat éves korában a kant ki kell herélni és meghizlalni. A kan-pásztornak szoroson meghagyjuk, hogy a legeltetési idő alatt semmiféle idegen koczáat fel ne bűgasson, mert a többi kanok megérzik, arra az egyre megharagusznak, verekednek; végre pedig azt, mely bűgött, kimarják. Agyaraikat tavaszkor lecsipjük, hogy egymást meg ne sértsék.

A kondás legkellemetlenebb teendője a nyűszedés, mit nyáron, de főleg május és júniusban soha sem szabad elmulasztania.

Ébner Sándor, gazdatiszt.

Miért nincs és hogyan lehetne piaczaikon jó gyümölcs?

Ritka várost ismerek, melynek, ha egy kissé nagyobb határa van, ne volna szőlős-kertje, vagy ha fekvése kedvező, dinnyés földje. A szőlőskert majd mindenütt gyümölcsösül is szolgál.

az orvosságra, melylyel silány gyümölcsöt termő fáinkon segíthetünk. Tanuljunk meg a fanemesítést minél többen!

Eddig is a volt a hiba, hogy a fanemesítés fogásai- ból — mint a hajdankorban Egyiptom papjai saját tudományukból — arcanumot csináltunk. Kik közülünk a fanemesítéshez értettek, — a kevés választottak — oly fontos képeket vágtak hozzá, hogy az avatatlan előre elriadt a titokteljes mesterségtől.

Oly egyszerű módjai vannak pedig már, kivált a nyári nemesítésnek, hogy a legegyszerűbb, tanulatlan falusi ember is egyszeri látásra könnyen megtanulhatja. Egy éles bicska, egy kevés, vízbemártott kukoricza (tengeri, málé, törökbuza) fosztalék kell csak az egészhez; nem kell ide semmiféle pancs, keverék; hanem csak a fának annyi ismerete, hogy a vadat a szelid fától, az érett sarjat az éretlentől meg tudja valaki különböztetni.

Tanítsuk meg erre cselédeinket, vinczelléreinket, pásztoraikat, erdei és mezei csőszeinket: fogadom, hogy kevés idő alatt leszorul a vaczkor, a sok fanyar gyümölcs mind — piaczaikról.

Silányfajú gyümölcsfáink, csak erőteljesek legyenek, különben kevés fáradsággal a legnemesebb fajokkal lesznek beolthatók; vadonczaink a szőlők kerítésében, a szántóföldek mesgyéin, a legelőkön és erdőszéleken mind nemes gyümölcsfákká alakulhatandnak.

Ne fogadjunk olyan vinczellért, pásztort vagy csőszöket, a kik be nem tudják bizonyítani, hogy értenek a foltáshoz.

Buzdítsuk jutalmakkal közülök azokat, kik legtöbb oltványt vagy oltást tudnak fölmutatni.

A hány embert megtanítunk fát nemesíteni, ugyanannyi jó barátot szerzünk fáinknak; mert, a ki egyszer ez egyszerű, de szép mesterséget megtanulta, örvendeni fog saját munkájának s örömmel fogja oltványát ápolgatni, örömmel fog arra felügyelni. A nép fiának vad kedélyét az általa eszközözlendő, legelső, sikerült fanemesítés megnemesítendi.

Hogyan lehetne idősebb, de erőteljes vadonczainkat és silány gyümölcsöt termő fáinkat megnemesíteni, átoltani, és melyek azon egyszerű oltásmódok, melyekkel az átoltást könnyűszerrel eszközölhetjük? annak idején készséggel elmondom e lapok t. olvasóinak.

Bereczki Máté.

Borseprő-sajtó.

A t. szerkesztőség azon felszólítására, hogy a nagyenyedi ref. főtanoda borseprő-sajtóját ismertessem: most csak általánosan felelek; ha részletes leírásra szükség lenne, később azt is szívesen megteszem.

A főtanoda sajtójának vasrészeit, u. m.: anyacsavart, (orsót) kulcsokat, srófokat Ruszberggről hozatták; szállítással együtt 96 frtba kerültek: farészeit kemény tölgyből itt Enyeden készítették. Minthogy sajtónk Miriszlón maradt a szüretkor, teljes mértékkel jelenben nem szolgálhatok; de a mérték tetszés szerint kisebb vagy nagyobb különben is.

Az orsó kemény tölgydeszkába van illesztve, mely még két darab tölgydeszkával a sajtóláda alapját képezi;

az orsó közepén áll. Az alapra illesztett ládának 3 része van, s körülbelül 26—28 " magas és ugyanannyi hosszú; végeit vaspálczák tartják össze a rovázat mellett.

A sajtolás következőkép történik: a tiszta ládába, legelső osztályán kezdve, legalól, kötőkkel összekapcsolt mogyorópálczákat tesznek az orsó mellé kétfelől, végeikkel a csatorna felé; erre egyes átfurt tölgydeszka lapok jönnek, hogy így a must szabadon folyhasson; ekkor jön rá a törköly. Midőn a láda első része meg van töltve, akkor a lyukas deszkákat alól s rá a pálczákat (tárta) teszik: erre következik a láda második, s így tovább 3-ik része, mely telve levén, jó legfelül a felsőlap, lyukak nélkül; erre következik a lapon keresztül, a láda nagyságához mért 8 darab négy oldalú párnafa, s végre maga a vánkös, mely ezen párnafákat keresztbe fekszi; a vánkösra nehezedik, azután a 4 vízfektesen kinyuló küllővel ellátott sróf, melyet küllőibe dugott farúdak által hajt 1—2, vagy 3—4 ember, a szerint, mint a szükség parancsolja. Eleinte mindenestre csak lassan és könnyedén kell szoritani, hogy a beszorult levegő időt nyerjen a kitakarodásra; a gyakorlat megmondja meddig kell csavarni és várakozni: törkölynél tovább, mint seprőnél.

A seprő-sajtóhoz négy-nyüstös zsákok szükségesek; mi itt a fogdában szőtt vászonból készítettjük, de a pestiek tartósabbak. Ládánkhoz egy zsák tartalma 4 vedres, de csak 3 vedret töltnék bele, ekkor keményen bekötik a zsák száját, végét visszahajtják, minden ládába tesznek 3—3 zsákot és így a három ládarészbe menne 9 zsák = 27 veder seprő, de tapasztalat szerint czélszerűbb csak 2 ládarészt vagy osztályt megtölteni, mert így gyorsabban megy a munka, könnyebb a kezelés, kivált ha zsák talál szakadni, mikor is az egész ládát ki kell üríteni, mosni s újra kezdeni a műveletet. 30 veder seprő rendszeren 20 veder seprőbort ad; ez azonban a seprő minőségétől is függ. A szoritással a seprőnél is csak lassanként kell haladni; midőn körülbelül a kétosztályu ládából, tehát 18 veder seprőből, 8 veder bor kicsorgott, a ládát fel kell nyitni, a zsákokat kézzel összerücskölni, minthogy felületök nagyon bedugulván az erős nyomás alatt, belsőjükből nem szabadulhat ki jól ezen mütét nélkül a bor. Minden újabb seprő töltésre ki kell mosni a zsákokat tiszta vízben, a vizet jól kifacsarni s úgy tovább folytatni a seprősajtólast.

A láda oldalai belülről kifelé, rézsutoson lefelé, ki vannak furva léczszeg-eresztő furóval, hogy a must vagy bor rajtok kifolyhasson; rézsutoson azért, hogy a folyadék messzire ne ugordjék a nyomás következtében. A mi sajtónk összesen 125 frtba került s dr. Gallinitól nyerte nevét; tengelyre van alkalmazva, hogy szüretkor ide-oda szállítani lehessen.

A sajtó nagysága különböző lehet. Itt Enyeden is állítottak elé, melynek ára összesen 30 frt volt; egy Ungár nevű lakatos készítette a csavart, melynek kalapácsolt vasból kell lennie. Leírásom csak úgy lehetne teljesebb és egészen megérthető, ha a sajtó rajza kísérné. Közelebből jelent meg dr. Tersánczy József „Pinczegazdálkodás“-a N.-Kanizsán, abban a mi rendes gerendelyes fasajtónkon kívül áll még a „Temlin“-féle sajtó vascsavarral, szintén gerendelyes, hatása a tizedmérleg hatása szerint kiszámítva könnyen kezelhető, egy ember is elégséges hozzá; csak az a különbség, hogy nem derékszögre nyom egészen. Ára 50

Szeretjük tehát a gyümölcsöt: ebből is láthatni.

Az olyan szőlőskert azonban, mely egyuttal gyümölcsösül is szolgál, csak névleg szőlőskert. Elvéve, tán akad benne jó csemege-szőllő: de bort onnét ugyan nem szürelhetni. A vinkó nem érdemi a bor nevet.

Szőllő között nincs mit keresnie semmiféle fának. A fák árnyában nem tenyészik a szőlő, hanem csak sinylődik. A szőlő kedvéért mély ásásokat kell tennünk a fák alatt, s ezzel meg-megsértjük a fák gyökereit s kockáztatjuk a fa életét, tartósságát, megzavarjuk a fák termékenységét.

A fák töve körül kiméletesen kell az éles szerszámokkal eljárunk, nehogy gyökereiket megsértsük. Elég, ha nyáron át a fölverődött gyomot több ízben lenyessük s a föld felületét porhanyón tartjuk alattok.

Szőllő vagy más, mélyebb művelést igénylő növény nem való a fák alá.

Innen van aztán, hogy az ilyen városi szőlőskertekben a jó szőlőt és jó gyümölcsöt hiában keressük. Kivételek mindenütt akadnak.

Jobban tesznek azok, kik felosztják a tért a szőlős és gyümölcsös között; csak az itt is a hiba, hogy ekkoráig majd mindenütt, a merre megfordultam, azt kelle tapasztalnom, hogy a gyümölcsösnek mostoha kézzel mérték ki a földet.

Alig hagytak 5—6 fának való helyet s azt akarják mégis, hogy 50—60 fa éljen meg ott!

Egymás árnyékában felnyurgulnak itt aztán a fák, keresve az éltök fentartására szükséges napvilágot, a frissítő harmatot, a szabad légfolyást.

Az árnyékban az oldalágak, melyek a fát vastagítanák, erősítenék, melyek a jóságos természettől a legszebb gyümölcsök termésére voltak volna alkotva, elszáradnak, elkorhadnak, bemohásodnak, s kényelmes tanyát adnak számtalan pusztító rovarnak, melyek nem ritkán még bimbójában leszüretelik a gyümölcsöt a fák hegyéről is; vagy befuródnak a fa derekába, magukkal vivén az enyészetet, a rohadást s halálát a fának.

A kivesszett fa helyett a szorgalmasabbak, — nehogy üresen heverjen ott a föld — ismét egy új fát ültetnek s szörnyen csudálkoznak, hogy nem akar nőni; hogy idő előtt megvénül és kihal. Nem is sejtik, hogy a gödör, melyet a kivesszett fa helyén ásnak, nem lesz ágya, hanem sirgödre az újonnan ültetendő fának, s a lég, mely azt körülveszi, nem ad táplálékot, hanem halált lehel.

Fa és minden növény alulról gyökereivel a földből, és fölülről leveleivel a légből veszi táplálékát.

Azon tápot, melyet a föld nyújthatna, az újonnan ültetendő fának, gyökereivel már fölemésztette a kihalt fa; a szomszéd fák pedig mohón kapnak az alkalmon, előnyükre fölhasználni azon kis térséget, mely a kihalt fa helyén támadt s lombjaikkal csakhamar elfödik azt s fölemésztik a tápot, melyet a lég nyújthatna az új ültetésnek. Ily körülmények közt hogy is élhetne meg a fa?!

Ez az egyik oka, hogy se jó gyümölcs, se sok gyümölcs nincs piacainkon.

A fősvény kétszer költ. Igaz e közmondás. Ne sajnáljunk elegendő helyet adni minden fának: és lesz gyümölcsünk, nemesak, házi szükségre, hanem a piacra is, — elég!

Gyümölcs-szegénységünk legfőbb oka azonban mégis az, hogy gyümölcsfáink ápolgatásával semmit se gondolunk.

A gyümölcsfa nálunk a növényvilág páriája! Tudatlan vagy tolvaj-kezek gyümölcssei végett tépik, szagatják ágait; utálatos hernyók serge pusztítja le táplálkozási szerveit — leveleit; élődi moha borítja be sudarát és ágait; kártékony rovarok ütnek tanyát kérgében; férgék furódnak belséjébe; dudva és gyom szijja el gyökereitől a szükséges nedvességet; arra levén kárhóztatva, hogy helyét ne változtathassa, télen, nyáron ki van téve az elemek rombolásainak! Micsoda lélekkel kívánhatjuk aztán, hogy az így elhanyagolt fa tartós legyen, sok és jó gyümölcsöt hozzon?!

Tegyük, hogy ne legyenek gyümölcsfáink a növényvilág páriái; né vonjuk el tőlük ápolgató kezeinket: s lesz gyümölcsünk elég!

Jó mezei rendőrségi törvények megkevesíthetnék a tolvajok számát; kényszeríthetnék a hanyagokat, hogy télen át gyümölcsfáikat lehernyózzák vagy lehernyóztassák; eszközölhetnék, hogy a szomszédok hanyagsága miatt a szorgalmasabbak ne legyenek kitéve annak, hogy, daczára minden igyekezetöknek, fáikat eléktelenítsék a vándorútra kelt hernyók, melyek a szomszédok fáin nem találnak többé táplálékot.

Oda kellene törekednünk mindenekelőtt, hogy jó mezei rendőrségi törvények által országos pártolásban részesüljön a gyümölcsfa.

Jutalmakat tűzhetne ki egy-egy módosabb város azon szegényebb sorsu gazdáik, vinczellérek vagy pásztorok számára, kik fáikat legjobban ápolják; kik szorgalmasan lehernyóztak; a mohát és főlhámlo kérget letisztították; a száraz ágakat fáikról letakarították; szóval: a kik legépebb, legerőteljesebb fákat tudnak fölmutatni.

Menjenek a faápolgatásban jó példával elő az értelmesebbek. A jó példa — habár lassabban is, mint a rosz — de mégis csak ragad. A hálás gyümölcsfa dúsan visszatérítendi az ápolgatására fordítandott költségeket. A biztosan bekövetkezendő siker mindenestre meggyőzendí a kétkedőket, a hanyagokat a gyümölcsfák ápolgatásának szükségéről.

De vajon, megérdemli-e az ápolgatást ama silány gyümölcsöt termő fa, melyet csak kegyelemből tűrünk meg kerteinkben vagy szőlőinkben, és pedig többnyire olyan helyen, mely egyébféle művelésre ugy sem fordítható?

Azt mondja az irás: „Minden fa, mely jó gyümölcsöt nem terem, kivágatik és tüzre vettetik.“ Miért nem vágátok hát ki fátoakat, mely nem terem jó gyümölcsöt? Azért, mert hallgatagon elismertétek, hogy az irásnak nincs igaza; mert a rosz gyümölcs is jobb, mint a semmi gyümölcs.

Napjainkban már jobb orvosságát is ismerjük azon fának, mely rosz gyümölcsöket terem, mint az evangelista idejében, mikor még az ilyen bajon a fa megsemmisítése, kivágatása által segítettek.

A gyümölcsészet (pomologia), melynek az evangelista idejében tán még nevét sem ismerték, ma már az emberi nemnek egyik áldásdús tudományává nőtte ki magát. Tanuljuk meg e tudományak legalább ABC-jét és ne csak egy-ketten, hanem minél többen; és azonnal rájövendünk

frt. 4 ember tetszés szerint mozdíthatja vagy hordozhatja. Ezt a Temlin-féle sajtót, ámbár csak rajza és leírása után, kisebb gazdára nézve célszerűbbnek tartom; könnyebben hordozható s kisebb tömeget is kisajtól alkotásánál fogva; míg a Gallini-féle megtöltésére, ha nagyobb belvilágu, nagyobb mennyiségű seprő vagy törköly kívánatik, mert a csavar az orsón csak bizonyos pontig halad lefelé, s igen keveset nem képes összeszorítani.

Nagy-Enyed, 1870. január 15.

Garda József.

Közreadtuk, t. barátunk engedelmével, ezen tulajdon-

kép csak magán használatra készült ismertetést; egyszerűs mind egy kis számítást csatolunk hozzá:

Itt Kolozsvárt megveszik a borseprő vedrét 40 kron. (néha valamivel drágábban is). Ha a helyett, hogy eladnám, seprősajtót hozatok s bort sajtólok belőle: minden 3 veder seprő kiad 2 veder bort, melynek vedrét csak 1 frt 30 krral számítva, minden veder seprőn nyerek körülbelől 45 krt; 300 vedren 135 frtot.

Látható tehát, hogy a kinek 300 vedernyi seprője van, vagy annyit kisajtolás végett összevásárol, már első évben kikapja a sajtó árát, zsákjaival együtt.

Szerk.

T Á R S A L G Ó.

Erdélyi gazdasági egyesület.

Választmányi ülés jan. 3. 1870.

I.

(Vége.)

Ehez bevétellett szeptember hóban:

Elékes Istvántól r. díj 1864—65 $\frac{1}{3}$	6 ft -- kr.
Szörcey Gergelytől r. díj 1864—67	20 " — "
Cserényi Dánieltől al. kam. 1866—67-re	12 " — "
Uzoni F. Izsáktól r. d. 1869-re	5 " — "
postai utánvétellel fizettek:	
Ágh István r. díj 1868—69-re	10 " — "
Bedőházy János r. d. 1869-re	5 " — "
Bideskuty Antal al. kam. 1869-re	6 " — "
Bágya Ferencz al. kam. 1868—69-re	12 " — "
Bartha Sándor " " 1864—69-re	26 " 25 "
b. Bánffy Elek " " 1866—69-re	24 " — "
Csia Elek r. d. 1868—69-re	10 " — "
Desevffy Mihály al. kam. 1869-re	6 " — "
Dániel Imre r. díj. 1863—69-re	36 " 75 "
Dániel Gábor al. kam. 1869-re	6 " — "
Dózsa Dániel r. d. 1864—69-re	30 " — "
Boér Albert " " 1864—69-re	30 " — "
gr. Béldi Ferencz al. kam. 1868—1869-re	12 " — "
gr. Béldi Ákos r. díj. 1866—69-re	20 " — "
Debreczeni Miklós r. díj 1865—69	25 " — "
gr. Wass Miklós al. kam. 1869-re	15 " 75 "
Ebergényi Mózes r. d. 1867—69	15 " — "
Vályi Elek r. d. 1867-re	6 " 30 "
Balázsi Lajos r. d. 1865—69-re	25 " — "
Barcsay Miklós al. kam. 1858—69-re	57 " 75 "
Bedő Sándor r. d. 1864—65-re	12 " 60 "
Déési Sándor r. d. 1864—65-re	12 " 60 "

Ehez bevétel októberben:

Ifj. b. Kemény Domokos al. kam. 1869-re	10 " 50 "
Elekes István r. díj. 1865-re	6 " — "

Bevétel novemberben:

Timár Károly összes r. díjában	56 " 70 "
ifj. gr. Bethlen Domokos r. d. 1869-re	6 " — "
Fehér Alajos r. d. 1869-re	5 " — "
Fosztó Zsigmond r. d. 1869-re	5 " — "
Ferenczi János " " 1864—69-re	30 " — "
Gajzágó Salamon al. kam. 1869-re	6 " — "
Gajzágó Antal r. d. 1869-re	5 " — 25 "

Gámán János " " 1868—69-re	10 ft — kr.
Gyarmathy Sándor r. d. 1864—1865	25 " 20 "
Huber István " " 1858—67-re	63 " — "
Hirsch Ignác " " 1868—69-re	10 " — "
b. Horváth Ödön al. kam. 1864—69-re	36 " — "
Incze Ferencz r. d. 1869	5 " — "
gr. Kun Károly r. d. " " " " " "	5 " — "
b. Kemény Kálmán r. d. 1868—69	12 " 60 "
b. Kemény Ödön r. d. 1869	6 " 30 "
Fiátfalva közönsége r. d. 1865—69-re	25 " — "
Kilyén Ferencz " " 1867—69	15 " — "
Kovács Károly " " 1869-re	" " — "
Lázár Ferencz " " 1868—69-re	10 " 50 "
Lemény Ferencz " " 1869-re	5 " — "
Lázár János a. k. 1869	6 " — "
Márk József r. d. 1868—69-re	10 " — "
Nagy József " " 1868—69-re	18 " — "
Szentpáli Ignác r. d. 1865—69-re	25 " — "
Szabó Miklós " " 1869	5 " — "
Szilvász Béla " " 1868—69	12 " 60 "
Sándor János " " 1861—67	50 " 40 "
Ugron Sándor al. kam. 1861—63	18 " 90 "
gr. Wass Sámuel al. kam. 1869	21 " — "
Vojt Jakab r. d. 1869	5 " — "
Zsombori " " 1862—63	12 " — 60 "
Kendeffy Sámuel r. d. 1867—68	10 " — "
b. Józsi Géza " " 1864—69	30 " — "
Kézdi-Vásárhelyi község 1868—69 r. d.	10 " — "
Kenderesi Farkas r. d. 1863—65	18 " 90 "
Mózsa " " 1869	5 " — "
Soltész Nagy János " " " " " "	23 " 90 "
Pálffy Mihály " " 1866	6 " 40 "
Rákossy István " " 1866—69-re	20 " — "
Szentkirályi Gábor al. kam. 1868—69	10 " — "
Török Emanuel r. d. 1867—69	15 " 75 "
Elekes István " " 1866	6 " — "
Rettegi Sámuel al. k. 1865—69	24 " — "
Csemete jövedelemből áttételt	102 " — 66 "
Csulai Albert r. d. 1859—64	37 " 52 "
Gotthárd Zsigmond r. d. 1868—69	10 " — "
b. Bánffy Dezső " " 1869-re	5 " — "
Soltész Nagy János " " 1869—73-ra	25 " — "
Majtényi Imre " " 1865—69	25 " — "
Hosszu József " " 1866—69	20 " — "

Kilyén Sámuel	" "	1864—69	30	"	"
Kiss György	" "	" "	30	"	"
Lázár Mihály a. kam.	1864—69	36	"	"	"
Nagy Lajos r. d.	1869	5	"	"	"
Pataky Miklós al. kam.	1864—69	45	"	"	"
Puhl Ignác r. d.	1864-re	6	"	30	"
Puj Elek	" "	1862—68	50	"	40
b. Ramber Nándor al. kam.		36	"	"	"
gr. Schweinitz Gyula r. d.	1864—69	25	"	20	"
Szacs vay Gábor	" "	" "	30	"	"
Székely Károly al. kam.	1868—69	10	"	50	"
Száva Lajos r. d.	1869-re	5	"	"	"
Sánta Károly r. d.	1864—69	30	"	"	"
Torocz kay Sándor r. d.	1865—69	25	"	"	"
Torocz kay Venczel	" "	" "	25	"	"
Tolvaj Ferencz	" "	1869	5	"	"
Vajna László	" "	1864—69	30	"	"
Vajda János	" "	1867—69	15	"	"
Zágon község	" "	1869	6	"	"
Szentgyörgyi József	" "	1869	6	"	"

Bevétel decemberben:

Titkári szállásbér előleges visszafizetés	16	"	67	"	"
Elekes István r. d. 1867-re	6	"	"	"	"
Zeyk József 6300 frt kölcs. után 1/2 évi kam.	157	"	50	"	"
Czeec Péter al. kam. 1868—69-re	12	"	"	"	"
Dr. Szócs Sándor r. d. 1869	5	"	"	"	"
Csemete jövedelem	167	"	28	"	"
id. Hintz György al. kam. 1867-69-re	45	"	"	"	"
ifj. Hintz György r. d. 1869-re	5	"	"	"	"

K i a d á s o k

a) *szeptemberben:*

Kertésznek fizetés szeptember hóra	33	"	33	"	"
Kertészsegédek fizetése aug. és szept. havakra	88	"	"	"	"
Köztelki kiadások összesen	138	"	41	"	"
összesen	259	"	74	"	"

b.) *október és novemberben:*

Timár Károlynak titkári fizetés f. év jun.- okt. havakra	500	"	"	"	"
Kertészi fizetés október-november	66	"	"	"	"
Kertészsegédeknek okt. novemb.	58	"	"	"	"
Szállásbér előleg titkári fizetésből	100	"	"	"	"
Köztelki kiadások	221	"	70	"	"
Tauffer Ferencz számlájára	20	"	12	"	"
Soltész Nagy Jánosnak visszafizetés	23	"	90	"	"
Berlepsch „die Biene“ cz. művére	8	"	"	"	"
Okt. és novemberi kiadások összege	998	"	71	"	"

c.) *Deczemberben:*

Kertész fizetés deczemberre	33	"	33	"	"
Titkári illetmény novemberre	100	"	"	"	"
„Erd. Gazd.“ szerk. kölcsön-visszafizetés	200	"	"	"	"
Posta-költség aug. 28-tól decz. 25-ig	79	"	23	"	"
Szőlőmivvelési átalány 1868 1/2 és 1869 egész évre	180	"	"	"	"
összesen	592	"	56	"	"
Pénztári maradvány, mint átvitel 1870-re aranyban	325	"	"	"	"
készpénzben	410	"	49	"	"
összesen	735	"	49	"	"

A kimutatás tudásul vétetett.

18. Pénztárnok indítványozza, hogy a pénztárban már több év óta kamat nélkül heverő aranyok beváltatván, ténnyesenek gyümölcsözővé. — Beváltásuk és az utánok bejövő összegnek a takarékpénztárba tételük határozottatott.

19. Titkár kéri a választmány intézkedését a közbelki idei borteremésre nézt. — Eladatni határozottatott.

20. Jegyzőkönyv hitelesítésre Pataky Sándor és Szentgyörgyi József tagok kérettek fel.

Farkas A.
h. titkár.

Az álladalmi ménék elhelyezése.

A m. kir. földm. ipar- és kereskedelmi miniszterium 22641—1869. rendeletével jan. 11-ről 64 községre nézve 1870-től 1873-ig, 3 évi fedezeti időszakra elrendelte az állami ménlovak használati beosztását, melyet köztudomásra kívánok juttatni, a végett, hogy az illető hatósági bizottmányok befolyásukat úgy használják fel, miszerint a m. miniszteri intézkedés és a hatóság érdeke érvényesíttessék.

A dézsi ménlelep beosztja a méneket 1870. február 8-án ily renddel: Bánffy-Hunyadra ad 6 darabot, Egeresre 2 dbot, Hidalmásra 3 darabot, Dobokára 4 drbot, Borgó-Prundra 2 drbot, Nagy-Sajóra 3 drbot, Dézsre 6 drbot, Magyar-Láposra 2 drbot, Csernekre 2 drbot, Szamos-Udvarhelyre 3 drbot, Hadadra 2 drbot, Zilahra 2 drbot, Szilágy-Somlyóra 4 darabot, Krasznára 2 drbot, Ilvamare, vagy Majerre 2 drbot, Beszterczére 4 drbot, Nagy-Somkútra 4 drbot. Összesen 53 drbot.

A rettegi ménlelep beosztja 1870. febr. 9-én ily renddel: Nagy-Enyedre ad 3 drbot, K.-Fejérvárra 3, Wingárdra 3, Bonyhára 2—3, Radnóthra 5, Tordára 6, Bányabükkre bérletre 1, Szengyelre 3, Kolozsvárra 4, Berkenyesre 4, Rettegre 2, Dévára 2, Hátszegre 2, Dobrára 2, Szászvárosra 3, Szerdahelyre 3, Küküllővárra 3. Összesen 52 darabot.

A homoródi ménlelep beosztja 1870. február 15-én ily renddel: Erzsébethvárosra ad 2 darabot, Balavásárra 4, Szász-Régenbe 5, Örményesre 4, Székely-Kereszturra 4, Maros-Vásárhelyre 7, Madarasra 3, Szt-Erzsébet (Hammersdorf) 2, Segesvárra 2, Berethalom (BIRTHÄLM) 2, Muzsna (Meschen) 2, Medgyesre 2, Homoródra 3, Szt-Ágotha (Agnethen) 3, Nagy-Sink 3, Sóvárra 3. Összesen 51 darabot.

A sepsi-szentgyörgyi ménlelep beosztja 1870. február 18-kán ily renddel: Hidvégre ad ki 2 darabot, Brassóba 4, Hermány (Honigberg) 2, Kadicsfalvára 4, Csik-Csátószegre 4, Csik-Szeredára 4, Csik-Szt-Mártonba 2, Gyergyó-Szt-Miklósra 3, Dálnokra 4, Kézdi-Vásárhelyre 6, Kovásznára 4, Borosnyóra 3, Baróthra 4, Sepsi-Szt-Györgyre 8, Zágonba 2. Összesen 56 darabot, tehát az erdélyi 4 ménlelepből beosztatik a 64 állomásra összesen 212 darab mén.

Kolozsvártt, február 3-kán, 1870.

B. Bánffy Dániel,
az erd. lóteny. biz. elnöke.

Levelezés.

Maros-Szt.-György, febr. 7. 1870.

Sok mindenféle baja van a gazdának és gazdatisztnék az év végén és az újév elején, s ha még a betegség is — e hivatlan vendég — beállit: alig tudja az ember mit tegyen és mit ne tegyen?

„Jó tél, jó nyár“! azt mondják a régi gazdák; de melyik az a jó tél? 1863/64 tele elég jó tél volt, hó és hideg

is velt elég, s mégis lett reá, a mezei gazdára nézve, a lehető legroszabb nyár: jég, vihar, sok eső és korai derek mindent semmivé tettek.

A jelen tél egész januarius 24-ig igaz, hogy beillett volna kora tavasznak is; gyakori meleg esőivel a gyengébb vetéseket is jókarba hozta, a decemberi vetések is szépen kikeltek, megzöldültek s kikelt velök minden gaz is. A fái mogyoró korai faja mind kiviágzott, (nagy kár, hogy a méhek nem használhatták), nem egy tavaszi virágot láttam január közepén az erdőkön, s ma már mindent hó és fagy borít el, s mégis ki merné előre megmondani: milyen tél lesz ez, és minő nyár fog reá következni? Nagyon jól fogna, ha e csodálatos minőségű télre a költő által is megénekelt „vig esztendő” következne.

Vasútunk közelget, s gazdáknak nagyon kell érezniök e jelenséget is; a napszám és cselédbér méreg drága lett, a gabona árához arányosítva; útaink, a főbb vonalok kivételével előbb a nagy sárok, most a fagyos göröngyök miatt járhatlanokká lettek, mi miatt a fa úgy megszükült, hogy az emberek szinte sirnak miatta, még pénzzel sem kaphatni.

Ha keservesen nem kellene tapasztalni, el sem hinné ez ember, hogy a szabadság érzete is a szegény mezei gazda kárán virul. Családos cselédet jó bér mellett még csak valahogy kaphatni, de legényt, leányt drága pénzért sem; azt mondják: nyáron megkapom az évi bért s télen senki sem parancsol, s ha sok vesződség után vagy egyet jó drágán kapunk is, az is a legroszabb fajta, milyenre semmit sem lehet bízni, melyiknek alig, vagy éppen nem lehet hinni, ugy annyira, hogy a hány cseléd, szinte annyi felügyelőre van szükség.

Vetéseink fejr takaró alatt várják a tavaszt. Juhaink, sertéseink januar 24-ig mind kijártak; szegény juhokat meg is viselte a sok sárba járás, azonban sok őszi trágyázást végeztünk velök, s ez némi kárpótlást nyújt.

Verőfényes helyeken decemberben és január elején csaknem naponta lehetek ekéket látni, késői vetésekkel foglalkozva.

Méheink csaknem minden héten kaptak egy-egy pár napot kijárára s magok tisztogatására; miért nagyon félek, hogy fiasítottak, s ez az utótól megviseli szegényeket erősen.

Istállón tartott igavonó és lógó marháink egészségesek, vidámak.

A sertésekben nagy szaporodás észlelhető, s e miatt áruk nagyon leesett.

Talán előbb kell vala említenem, hogy helységünkben a legelő elkülönítés és közhelyek felosztása kölcsönös kiegyezkedés útján megtörtént; a mérnöki mérés be levén végezve, pár hét alatt a kiszakítás is meg lesz. Az egészből előbb a négy vallásfelekezetet 10—10 holdjával, iskolák számára összesen 40 holdat fog kikapni, ezután $\frac{1}{3}$ -ad a birtokosság, s $\frac{2}{3}$ a volt urbéresek számára fog kiosztatni.

M. J.

Kolozsvár, 1870. febr. 14

Felvilágosításul — ó — nak az „Erdélyi Gazda” 1870-ik évi 2-dik számában, a kolozs-monostori gazdasági tanintézet épülete beosztását illetőleg tett azon megjegyzésére, hogy „elég lesz-e 3 tanosztály számára 2 tanterem?” emlékeztetbe hozzuk az intézetnek tervrajzát, mely az „Erdélyi Gazda” 1869-ik évi folyama 14-ik számában volt közölve, s a mely szerint 3 évi tanfolyam van ugyan beosztva ez intézetnél, de ebből az első évesek számára rendes tanterem nem szükséges, s ha azon-

ban néha mégis oly foglalkozásban részesítenének ez osztálybeli ifjak melyet csak szobában lehet véghez vinni: a két tanterem valamelyikében ezt eszközölhetni, miután egyik osztály sem fog egész nap a tanteremben foglalkoztatni: T i m á r K.

Időjárás.

A mult hó utolsó öt napján beállott rendkívüli hideg idő február első 9 napján át folyvást tartott, úgy, hogy a hőmérő reggelenként a fagypontra alól többnyire 20 és 21 R. fokot, egyszer pedig, február 8-án nyolcz órakor reggel, 23 R. fokot jelzett, mely hideg az utolsó öt évben észlelt legnagyobb hideget is egy fokkal még felülmulta; délben a hőmérő a fagypontra alól: 13; estve pedig 18 R. fokot mutatott. Az idej kemény hideg hosszas és állandó tartama által feltűnt, mivel ugyanis a legnagyobb hidegek eddig más években csak alig két vagy három napig tartottak, az idej pedig 14 napig folyvást tartott. 10-én délkeleti szél mellett az ég borului kezdett, mire az idő annyira meglágyult, hogy már estvefele csak 5 R. foknyi hideg vala, erre éjjel kevés havazás következett; szintugy 11-én reggel és délután többször havazott. A hőmérő déltájt a fagypontra állott, estvefele a délkeleti szél éjszaknyugatra fordulván, a hőmérő a fagypontra alól 5 R. fokot jelzett. 12-kén reggel borult, éjszaknyugati szél mellett 6 foknyi hideg; délfelé kevés napfényvel 2 fok meleg; 13-kán tiszta napfényes idő; enyhe meleg nap, még estve 9 órakor is 3 fok meleg. 14-kén borongós enyhe idő, délben 7 fok meleggel; nagy olvadás. 15. az olvadás folyton tart.

A légsúlymérő állása a növekedő hideggel emelkedett, jan. 1-én a 0 fok hőmérsékletre szállított állás: 329.16 p. von. tett, ezen állásban csekély ingadozás mellett jan. 8-ig megmaradt, 8-tól 11-ig folyvást csökkent: 322.25 p. von, 11-én és 12-én újra emelkedett: 327.12 p. von.

A turalgó szél e hó első felében az északkeleti volt, mely 3-szor délkeletre, 3-szor északnyugatra fordult.

— Harmadfél hétig (január 25 — febr. 10.) tartott rendkívüli hidegünk alatt, a legnagyobb hideg Kolozsvár magasabban fekvő pontjain és vizmentén, szélirányban fekvő részein 24 R. fok volt; nem eléggé pontos hőmérőkön némelyek 26 fokot is láttak. Vidékről több felőlről, madarak hullásáról tudósítanak.

Piaczi árak.

Heti vásár Kolozsvártt, febr. 10 és 14-én 1870. Gabona 14-n rendk. sok. (Az árak nagyvéka után.) tisztabuza 2 ft 10—30 kr; elegyes 1 ft 30—60 kr; rozs 1 ft 10—20 kr; árpa 80—85 kr; zab 65—80 kr; törökbuza 1 ft—1 ft 10 kr; túró fontja 23, szalonnának 25 kr; 1 tyúk 30—40, 1 lud soványan 1 ft 20 kr; 1 pár puzka 3 ft—3 ft 50 kr; egy pár rézc 90 kr, 1 ft; tojásból 5—7 darab 10 kr; 1 koszu hagyma 15 kr; 1 kosár petrezselyem 70 kr, a murekből 80 kr; 1 véka borsó 2 ft—2 ft 80 kr; lenmag 2 ft 60 kr—3 ft; fuszujka vékája 1 ft 30 kr; 1 czeller 4—5 kr; 1 mázsa széna 1 ft—1 ft 20 kr; szalma 40 kr; tűzifa sok, 10-én drága, egy szekér ($\frac{1}{2}$ öl) 6—7 fr; 14-én már olcsóbb 1 szekér 4—5 ft; hosszú öle 23—24 ft. 1 vedor bor (16 ite) 1 ft 60 kr.—2 ft 50 kr.

TARTALOM: Sertésenyésztés. — Miért nincs s hogyan lehetne jó gyümölcsünk? — Borseprő-sajtó. — Társalgó: Január 3-iki vál. gyűlés (vége). — Állami ménnek elhelyezése. — Levelezés. — Időjárás. — Piaczi árak.

Felelős szerkesztő: SZABÓ SÁMUEL.

Melléklet: Szentjánosi F. mag-árjegyzőke.